

ЦИВІЛІСТИЧНІ ШКОЛИ**НАУКОВА ШКОЛА ПРИВАТНОГО ПРАВА КИЇВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Матеріал підготував Вадим Цюра,
доктор юридичних наук, професор
завідувач кафедри цивільного права
ННІ права КНУ
імені Тараса Шевченка**

DOI: <https://doi.org/10.69724/2786-8834-2024-3-3-280-283>

Київська цивілістична школа була заснована ще у 1835 році професорами О. М. Міцкевичем та С. М. Орнатським. У дореволюційний період свій вклад у розвиток школи внесли її видатні вчені: О. М. Міцкевич, С. М. Орнатський, О. О. Федотов-Чеховський, К. А. Мітюков, Й. О. Покровський, В. І. Синайський, а в радянський період – С. Н. Ландкоф, Г. К. Матвеев, В. Л. Мунтян, П. Д. Індиченко, І. Г. Побірченко та Ю. Г. Матвеев. Після проголошення незалежності України над розвитком київської цивілістичної школи працювали О. А. Підпригора, Д. В. Боброва.

Сучасну наукову школу приватного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – Наукова школа) було сформовано 31 жовтня 2023 року О. В. Кохановською, В. В. Цюрою, Н. С. Кузнецовою, Р. А. Майдаником, Т. В. Боднар, І. А. Безклубим, І. А. Діковською, О. О. Отрадновою та Г. Г. Харченком. Керівником Наукової школи є О. В. Кохановська, а кількісний склад Наукової школи налічує 24 особи, в т.ч. 4 академіки, члени-кореспонденти НАПрН України (О. В. Кохановська, Р. А. Майданик, Т. В. Боднар, Н. С. Кузнецова), 6 докторів наук (В. В. Цюра, О. О. Отрадна, І. А. Безклубий, І. А. Діковська, Г. Г. Харченко, М. М. Великанова), 13 кандидатів наук (Є. О. Рябокони, Е. М. Грамацький, О. В. Михальнюк, Л. І. Радченко, Л. В. Панова, Р. Б. Сабодаш, М. М. Хоменко, В. О. Бажанов, К. В. Москаленко, Б. С. Щербина, О. О. Білик-Ромашенко, О. М. Залізко, О. В. Григоренко) та 1 доктор філософії (PhD) (Д. В. Кравчук).

Найвідомішими випускниками школи є: Н. С. Кузнецова – докторка юридичних наук, професорка, академік НАПрН України, Заслужений діяч науки і техніки України, член Дорадчої групи експертів із відбору суддів Конституційного Суду; О. В. Дзера – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України; О. А. Підпригора – доктор юридичних наук, професор; Д. В. Боброва – докторка юридичних наук, професорка; Г. К. Матвеев – доктор юридичних наук, професор, декан Юридичного факультету КНУ імені Тараса Шевченка; О. В. Кохановська – докторка юридичних наук, професорка, академік НАПрН України.

ни; Р. А. *Майданик* – доктор юридичних наук, академік НАПрН України; Я. М. *Романюк* – кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України, Голова Верховного Суду України (з 17 травня 2013 року по 10 листопада 2017 року); Б. І. *Гулько* – голова Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду; О. О. *Отрадна* – докторка юридичних наук, професорка, директорка Тренінгового центру прокурорів України; С. Ф. *Хонта* – кандидат юридичних наук, суддя Верховного Суду України (з 10 листопада 2017 по 25 липня 2023 року); В. П. *Барбара* – кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України, заступник Голови Верховного Суду України (2015–2016 р.); О. О. *Кот* – доктор юридичних наук, професор, директор Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України; Е. О. *Шевченко* – кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України, суддя Київського апеляційного господарського суду у відставці; Г. В. *Буяджи* – докторка юридичних наук, державна секретарка Міністерства юстиції України (з 28 грудня 2016 року по 11 березня 2020 рік), Міністерка Кабінету Міністрів України (з 2 грудня 2014 року по квітень 2016 рік), Заслужена юристка України; Р. Б. *Сабодаш* – кандидат юридичних наук, доцент, член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; О. О. *Первомайський* – кандидат юридичних наук, доцент, суддя Конституційного суду України та В. В. *Цюра* – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Представниками Наукової школи було опубліковано понад 3000 наукових праць, з них понад 50 наукових статей у виданнях, що входять до науково-метричних баз даних Scopus і Web of Science. Свої наукові праці дослідницький колектив Наукової школи присвячує найрізноманітнішим проблемам приватного права. Йдеться про:

- дослідження закономірностей і методів приватного права, правових норм і практики їх застосування;
- вивчення доктрини методології приватного права;
- аналіз тенденцій розвитку цивільно-правової доктрини в Україні та світі;
- визначення впливу права на економічний розвиток суспільства і зворотньо-економічних закономірностей на правовий розвиток, а також значення міжгалузевих зв'язків економіки та права;
- вивчення теоретичних та практичних питань з приводу особливостей правозастосування цивільно – правових норм у процесі вдосконалення цивільного законодавства і формуванні єдиної судової практики в Україні;
- аналіз правової природи прав людини, визначення їх місця серед інших правових понять і конструкцій;
- вивчення проблем правового регулювання допоміжної репродукції людини в Україні та в світі, формулювання пропозицій по вдосконаленню чинного законодавства України;
- дослідження абсолютних цивільних прав, їх реалізацію та захист в Україні та зарубіжних країнах;

- вивчення проблем регулювання приватноправових відносин за участю національних та іноземних юридичних осіб;
- аналіз правового регулювання представницьких правовідносин, співвідношення представництва з іншими суміжними правовими конструкціями;
- дослідження природи речових прав, права довірчої власності і трастоподібних конструкцій, їх правове регулювання;
- аналіз проблем правового регулювання договірних зобов'язань;
- визначення особливостей застосування видів (способів) забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань, які урегульовані главі 49 ЦК України, а також непоіменованих забезпечувальних зобов'язань;
- дослідження сучасних проблем правового регулювання недоговірних зобов'язань в Україні на рівні правової доктрини, цивільного законодавства та судової практики;
- вивчення актуальних проблем спадкового права;
- аналіз цивільно-правових проблем інформаційних відносин;
- дослідження актуальних питань щодо здійснення та захисту сімейних прав;
- аналіз договірної регулювання сімейних відносин;
- дослідження правового регулювання сімейних відносин за участю іноземного елементу;
- вивчення правової природи корпоративних прав; оборотоздатність корпоративних прав, підстав та порядку відчуження корпоративних прав у господарських товариствах;
- дослідження проблематики здійснення та захисту корпоративних прав у взаємозв'язку з правом ЄС та міжнародним правом;
- аналіз проблем застосування колізійних та уніфікованих матеріальних норм, що регулюють міжнародні приватні відносини;
- вивчення сучасних тенденцій розвитку міжнародного приватного права;
- дослідження цивільно-правового регулювання житлових відносин;
- аналіз сучасного стану і тенденції розвитку фінансових послуг у цивільному праві України; визначення шляхів удосконалення цивільного законодавства в цій сфері;
- аналіз правовідносин в сфері охорони здоров'я;
- вивчення принципів і положень застосування цивільно-правових норм у репродуктивних правовідносинах;
- дослідження проблем правового регулювання договірних відносин у сфері спорту;
- дослідження принципів реалізації та способів захисту приватних прав;
- аналіз проблем міжнародної юрисдикції з договірних спорів, визначення права, застосовуваного до договірних зобов'язань;
- дослідження проблемних питань щодо визнання і виконання рішень із міжнародних спорів на рівні правової доктрини, законодавства та судової практики.

Отримані внаслідок проведених досліджень наукові результати мають значне практичне значення. Зокрема, представники Наукової школи брали участь у підготовці Концепції оновлення Цивільного кодексу України, проєктів законів та підзаконних нормативних актів, серед яких: «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про акціонерні товариства», «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період», законопроект про допоміжні репродуктивні технології тощо. Представниками наукової школи постійно організуються та проводяться науково-практичні конференції, вебінари, майстер класи, круглі столи, а також засідання гуртка з цивільного права (CIVIL HUB) для студентів Навчально-наукового Інституту права, на яких обговорюються сучасні актуальні наукові та практичні проблеми приватного права. Крім цього, дослідницьким колективом Наукової школи лише за останні 5 років було надано понад 50 наукових висновків на звернення органів державної влади (Конституційного Суду України, Міністерства юстиції України, Комітету з питань правової політики Верховної Ради України, Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, НАБУ тощо). Публічні виступи членів Наукової школи у засобах масової інформації сприяють просвітницькій роботі та інформуванню громадськості про сучасні проблеми приватного права та шляхи їх вирішення. Під керівництвом представників наукової школи готуються та захищаються докторські та PhD дисертації.

Наукова робота проводиться представниками Школи приватного права не тільки в Україні, а й за її межами. Зокрема, завдяки виграним конкурсам та грантам свої наукові дослідження за кордоном протягом останніх років проводили 3 представники Наукової школи – р.А. Майданик (Лондонський університет Королеви Марії (м. Лондон, Великобританія), серпень 2022 – серпень 2024), І. А. Діковська (Інститут Макса Планка (м. Гамбург, Німеччина), лютий 2022 року – дотепер), К. В. Москаленко (Цюрихський університет (м. Цюрих, Швейцарська Конфедерація), квітень 2022 року – лютий 2024 року).

The material was prepared by:
Vadym Tsiura,
Prof., Dr. Habil of Law
Head of the Department of Civil Law,
Educational and Scientific Institute of Law
Taras Shevchenko National University of Kyiv